

KÚRIA

Bfv.I.1421/2013/11.szám

A Kúria Budapesten, a 2014. év február hó 27. napján megtartott tanácsülésen meghozta a következő

v é g z é s t:

Az emberrablás büntette és más bűncselekmény miatt **I. rendű terhelt** és társai ellen folyamatban volt büntetőügyben **IV. rendű** terhelt védője, valamint **V. rendű** terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálv a Fővárosi Törvényszék 14.B. 931/2007/126. számú ítéletét, illetve a Fővárosi Ítéltábla 2.Bf.271/2012/39. számú ítéletét IV. rendű és V. rendű terheltek tekintetében hatályában fenntartja.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, és ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

A Fővárosi Törvényszék a 2012. május 2. napján kihirdetett 14.B.931/2007/126. számú ítéletével IV. rendű terheltet bűnösnek mondta ki 2 rendbeli emberrablás büntetében mint társtettes [1978. évi IV. törvény 175/A.§ (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont]. Ezért őt halmazati büntetésül, mint többszörös visszaesőt négy év fegyházbüntetésre és a közügyektől négy évi eltiltásra ítélte.

V. rendű terhelt bűnösségét 2 rendbeli emberrablás büntetében mint társtettes [1978. évi IV. törvény 175/A.§ (1) és (2) bekezdés b) pont] állapította meg. Ezért az V. rendű terheltet halmazati büntetésül három év fegyházbüntetésre és három év közügyektől eltiltásra ítélte. A bíróság rendelkezett az előzetes fogva tartásban töltött idő beszámításáról és a bűnügyi költség viseléséről, és döntött a felülvizsgálati indítvánnyal nem érintett további három terhelt büntetőjogi felelősségéről is.

A másodfokon eljáró Fővárosi Ítéltábla a 2013. június 28. napján jogerős 2.Bf.271/2012/39. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét IV. rendű és V. rendű terhelteket érintően annyiban változtatta meg, hogy velük szemben kettőmillió-háromszázhetezer-öttszáz forint erejéig vagyonekbezárt szabott ki. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét - a bűnügyi költség összegének

pontosítása mellett - IV. rendű és V. rendű terheltek tekintetében helybenhagyta.

A jogerős ügydöntő határozatok ellen a IV. rendű terhelt védője a Be. 416. §-ának (1) bekezdés a) és c) pontjában írt okból - a Be. 373. § (1) bekezdés III. a) pontjára hivatkozással - terjesztett elő felülvizsgálati indítványt. Sérelmezte, hogy az eljárási szabálysértéssel megtartott felismerésre bemutatásra alapították a IV. rendű terhelt bűnösségének megállapítását. Kifogásolta a IV. rendű terhelt tanúkénti meghallgatásáról készült jegyzőkönyv felhasználását és vitatta a sértettek vallomásáról készült jegyzőkönyvek törvényességét. Mindezekre figyelemmel indítványozta a megtámadott határozatok hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására utasítását.

V. rendű terhelt védői felülvizsgálati indítványukat szintén a Be. 416. § (1) bekezdés a) és c) pontjára hivatkozással [valójában a Be. 373. § (1) bekezdés III. a) pontjában írtak megszegését sérelmezve] terjesztették elő. Vélekedésük szerint a felismerésre bemutatás törvénysértően zajlott, míg az indokolási kötelezettség megsértését abban látták, hogy a bíróságok nem adták indokát annak, hogy az V. rendű terhelt bűnösségét miért erre az eljárási szabálysértéssel lefolytatott felismerésre bemutatásra alapították. Ugyancsak kifogásolták az V. rendű terhelt tanúkénti kihallgatásáról, valamint a sértettek meghallgatásáról készült jegyzőkönyvek felvételét. Végül indítványozták, hogy a Kúria a sérelmezett első- és másodfokú ítéletet helyezze hatályon kívül, a hatáskörrel és az illetékességgel rendelkező bíróságot utasítsa új eljárásra.

A Legfőbb Ügyészség BF.2610/2013. számú írásbeli indítványában a felülvizsgálati indítványokat részben törvényben kizártnak, részben megalapozatlannak tartotta. Álláspontja szerint az eljáró bíróságok maradéktalanul teljesítették a bizonyítékok értékelésével kapcsolatban a Be. 258. § (3) bekezdés d) pontjában meghatározott indokolási kötelezettségüket. A másodfokon eljáró Fővárosi Ítéltábla pedig ítéletében számot adott arról, hogy a nyomozás során elvégzett felismerésre bemutatás - tanúvallomásokkal és okirati bizonyítékokkal alátámasztott eredményét - a jegyzőkönyvek hiányosságai ellenére miért fogadta el a terheltek bűnösségének megállapítása körében, és ezzel összefüggésben részletesen kifejtette álláspontját.

A Legfőbb Ügyészség átirata szerint a Be. 416. § (1) bekezdés a) pontjára alapított indítvány a törvényi tilalom ellenére a bizonyítékok elégtelen voltát, azok értékelését és ily módon a jogerős ítéleti tényállást támadja, amire a felülvizsgálati eljárásban nincs lehetőség. Ezért mindkét terhelt tekintetében a megtámadott határozatok hatályukban fenntartására tett indítványt.

IV. rendű és V. rendű terheltek védője a Legfőbb Ügyészség átiratára írt észrevételében a felülvizsgálati indítványban foglaltakat fenntartotta.

A Kúria a megtámadott határozatok felülbírálata során - a Be. 423. § (4) bekezdésében írtaknak megfelelően - a felülvizsgálati indítványban megjelölt okokra volt figyelemmel; emellett tekintettel volt ugyanezen törvényhely (5) bekezdése alapján a Be. 416. § (1) bekezdés c) pontjában megjelölt és az indítványban nem hivatkozott feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező esetleges eljárási szabálysértésekre is.

A Be. 416. § (1) bekezdés c) pontja alapján a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen akkor van helye felülvizsgálatnak, ha a bíróság határozatának meghozatalára a Be. 373. § (1) bekezdés I. b) vagy c) pontjában, illetve II-IV. pontjának valamelyikében meghatározott eljárási szabálysértéssel került sor.

A Kúria a Be. 416. § (1) bekezdés c) pontja szerint értékelhető eljárási szabálysértést nem észlelt.

A büntetőeljárási törvény tételesen felsorolja azokat az eljárási szabálysértéseket, amelyek - megvalósulásuk esetén feltétlen hatályon kívül helyezést eredményeznek és ezért - a felülvizsgálatot megalapozzák.

A felülvizsgálati indítványokban hivatkozott eljárási szabálysértések - túlnyomó részben - a taxatív törvényi felsorolásban nem szereplő, úgynevezett relatív eljárási szabálysértések.

Az indítványozók ebben a körben sérelmezték a felismerésre bemutatás lefolytatását, melynek kapcsán a törvényi előírásokat megsértették, és védő sem volt jelen ezen eljárási cselekményen, illetve a sértettek kihallgatását is, mivel a folytatólagos tanúkihallgatások során a mentességi okokra és jogaikra őket nem figyelmeztették, valamint elmaradt a nyomozati szakban a jogaikra és kötelezettségeikre történő kioktatás is.

A fenti jogsértések - még valóságuk esetén sem - nem adnak okot a megtámadott jogerős ügydöntő határozatok hatályon kívül helyezésére, mivel nem tartoznak a Be. 416. §-ának (1) bekezdés c) pontjában tételesen megjelölt felülvizsgálati okok körébe.

Mindez igaz a védelem jogainak a nyomozati szakban esetleges - általuk vélt - korlátozására is.

Jogerős ügydöntő határozat ellen a felülvizsgálati eljárás

lefolytatását kizárólag a bírósági eljárásban megvalósult ügynevezett abszolút eljárási szabálysértések alapozzák meg. A nyomozás során történt esetleges eljárási szabálysértések legfeljebb a felülvizsgálati eljárásban nem támadható megalapozatlanság körében értékelhetőek. E rendkívüli jogorvoslati eljárásban azonban eredményre nem vezethetnek.

A felülvizsgálati indítványok sérelmezték azt is, hogy az eljárt bíróságok nem indokolták meg, hogy miért fogadták el a törvénysértően felvett felismerésre bemutatás jegyzőkönyvét, illetőleg a szabálytalan sértetti meghallgatásról felvett jegyzőkönyveket.

A Be. 416. §-ának (1) bekezdés c) pontjára figyelemmel a Be. 373. §-ának (1) bekezdés III/a. pontja alapján hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértés valósul meg, ha a bíróság a bűnösség megállapítása, a felmentés, az eljárás megszüntetése, a cselekmény jogi minősítése vagy a büntetés kiszabása, illetve az intézkedés alkalmazása tekintetében indokolási kötelezettségének oly mértékben nem tesz eleget, hogy emiatt az ítélet felülbírálatra alkalmatlan.

A fent megjelölt felülvizsgálati ok azonban csak akkor vezethet a megtámadott határozat hatályon kívül helyezéséhez, ha szoros összefüggésbe hozható a bűnösség megállapításával, a jogi minősítéssel, illetőleg a joghátrányok alkalmazásával.

A Be. 258. §-ában előírtakra figyelemmel a bíróság indokolásában köteles számot adni a döntéshozatali tevékenységéről. A felülbíráló bíróság pedig ezt köteles ellenőrizni. Ha a megtámadott határozat indokolása oly mértékben hiányos, hogy nem állapítható meg belőle mire alapította a bíróság a döntését, akkor hiúsul meg az érdemi felülbírálat lehetősége, aminek következménye a hatályon kívül helyezés.

Fentiekből következik, hogy az indokolási kötelezettség felülvizsgálati eljárásra okot adó megsértése nem állapítható meg, ha az ügydöntő határozatokból kitűnik az eljárt bíróságoknak a tényállás megállapításával összefüggő tényfeltáró és értékelő tevékenysége, továbbá az, hogy az érdemi döntésben kifejeződő álláspontját - a bűnösséggel, a minősítéssel, a joghátrányokkal kapcsolatban - mire alapozta. A bizonyítékok értékelése körében levont következtetések helyessége az értékelés eredménye viszont kívül esik a feltétlen eljárási szabálysértések körén, az tartalmilag az ügydöntő határozat megalapozottságának felülvizsgálati eljárásban meg nem engedett támadását jelenti [BH 2013.10.].

A felülvizsgálattal támadott határozatokat illetően a Kúria

osztotta a Legfőbb Ügyészség okfejtését abban, hogy az eljáró bíróságok maradéktalanul és követhetően, számonkérhetően teljesítették a bizonyítékok értékelésével kapcsolatban a Be. 258. § (3) bekezdés d) pontjában meghatározott kötelezettségüket.

A megtámadott határozatok ezért nem minősíthetők a felülbírálatra alkalmatlannak.

A Kúria nyomatékosan utal arra, hogy ugyanakkor az értékelés eredménye az indokolási kötelezettség teljesítésével kapcsolatos vizsgálatnak nem tárgya, mivel a mérlegeléssel szembeni eltérő értékelést célzó támadás nem lehetséges. Ily módon tehát ezen felülvizsgálati ok kapcsán nem vizsgálható a bűnösség megállapításának, a büntetés kiszabásának illetve intézkedés alkalmazásának anyagi jogi helyessége (BH 2012.32.).

Mind az elsőfokú bíróság, mind a másodfokú bíróság ítéletének indokolása pontosan és tételesen jelölte meg, hogy milyen ténybeli és jogi körülményekre figyelemmel állapította meg a rendkívüli jogorvoslattal érintett terheltek bűnösségét, illetve fogadta el a nyomozás során beszerzett bizonyítási eszközökből leszűrhető tényeket. Mindkét bíróság a - Kúria álláspontja szerint - indokolási kötelezettségének maradéktalanul eleget tett.

A Be. 416. §-ának (1) bekezdés a) pontjára alapított felülvizsgálati indítvány a törvényben kizárt.

A felhívott törvényhely alapján a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a rendkívüli jogorvoslatnak akkor van helye, ha a terhelt felmentésére a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével került sor.

A Be. 423. §-ának (1) bekezdése alapján azonban a felülvizsgálati eljárásban a jogerős határozatban megállapított tényállás az irányadó és a felülvizsgálati eljárásban ez a tényállás nem támadható.

Erre figyelemmel a Kúria a megállapított tényálláshoz még annak esetleges megalapozatlansága esetén is kötve van, és a felülvizsgálat során a vitatott jogkérdések kizárólag az alapeljárásban megállapított tényállás alapján bírálhatók el.

A Kúria ezért kizárólag e tényállás alapján vizsgálhatja az anyagi jog szabályainak esetleges megsértését. Ilyenre azonban az indítvány nem hivatkozott.

Az anyagi jogi felülvizsgálat tárgya tehát az, hogy a kifogásolt rendelkezés ténybeli alapját az ügydöntő határozat megállapította-e, és az abból vont következtetés okszerű-e. A felülvizsgálatban az

irányadó tényállásban nem szereplő, vagy attól eltérő tényre hivatkozó kifogás nem érvényesíthető. Nem vizsgálható a tényállás megalapozottsága és nincs lehetőség a tényállás hibáinak kiküszöbölésére, a bizonyítékok eltérő értékelésére, illetőleg e célból a megtámadott határozat hatályon kívül helyezésére.

Fentiekkel ellentétben a felülvizsgálati indítványok anyagi jogszabály sértésre hivatkozó részei kizárólag a bizonyítékok mérlegelését és ezen keresztül a tényállást támadják. A felülvizsgálati indítványok részint olyan bizonyítást hiányolnak, amelyet nem folytattak le, egyes bizonyítékokat kétségesnek minősítettek, illetve vitatták a tanúvallomásokat. Hivatkoztak végül arra, hogy olyan lényeges körülmények nem kerültek feltárássra, amelyek a terheltek álláspontját támasztották volna alá. Összességében tehát az eljáró bíróságok bizonyíték-értékelő és tényállás-megállapító tevékenységét vitatták. Ezért nem vezethettek eredményre.

A Kúria mindezekre figyelemmel - a Be. 424. § (1) bekezdése szerinti tanácsulésen eljárva - a megtámadott határozatokat a Be. 426. § alapján IV. rendű és V. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartotta.

A végzés elleni fellebbezést a Be. 3. §-ának (4) bekezdése, a felülvizsgálatot a Be. 416. § (4) bekezdés b) pontja kizárja. Az ismételt indítvány benyújtásával összefüggő tájékoztatás a Be. 418. § (3) bekezdésén alapul azzal, hogy ez esetben a Kúria az indítvány elutasítására vonatkozó határozat hozatalát mellőzheti [Be. 421. § (3) bekezdés].

Budapest, 2014. február 27.

Dr. Csere Katalin s.k. a tanács elnöke, Dr. Csák Zsolt s.k. előadó bíró, Dr. Vaskuti András s.k. bíró

A kiadmány hitelével:

bírószági tisztviselő
TLné